

Съобщение за пресата

Люксембург, 14 декември 2022 г.

Бърза реакция на ЕС за запазване на работни места по време на COVID — въздействието на отпуснатите 100 млрд. евро е неясно

Инструментът на ЕС за подпомагане на засегнатите от кризата работници и фирми в държавите членки (SURE), който има бюджет от 100 млрд. евро, представлява бърза реакция за намаляване на риска от масови уволнения поради епидемията от коронавирус, посочва нов доклад на Европейската сметна палата. Отражението на SURE за запазването на работните места обаче не може да бъде изцяло оценено поради начина, по който Европейската комисия е разработила този новаторски инструмент и поради липсата на точни данни на национално равнище. Комисията следва да извърши пълна оценка на подкрепата по SURE, за да формулира изводи за други инструменти за реагиране при кризи в бъдеще. Това е и възможност за анализ как е намален до минимум рискът от измами, тъй като всички държави, приложили SURE, с изключение на една, са докладвали за нередности и възможни случаи на измама.

Пандемията от COVID-19 изложи на риск милиони работни места в Европа. ЕС е реагирал бързо с въвеждането на инструмента SURE, по който се отпускат дългосрочни нисколихвени заеми за неговите държави членки. Те са могли да използват средствата за създаване на нови или разширяване на съществуващите схеми за запазване на работни места (като например работа с намалено работно време, принудителни отпуски и субсидии за заплати), както и за мерки, свързани със здравето. Деветнадесет държави са поискали заеми, като почти 92 млрд. евро вече са отпуснати. Заемите за Италия и Испания представляват над половината от тази сума.

„Инструментът SURE отразява контекста на спешна необходимост. Средствата по него са предоставени бързо и ефикасно, за да облекчат отражението на пандемията върху работниците и фирмите,“ заяви Илиана Иванова, член на ЕСП и ръководител на одита. *„Неговото пълно въздействие обаче все още не е ясно. Въпреки че има известни показатели за успех, липсват достатъчно потвърдени данни, за да се оцени колко работни места са били запазени в действителност.“*

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на изготвения от Европейската сметна палата специален доклад. Пълният текст на доклада е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Комисията е успяла да предостави средствата по SURE на държавите членки своевременно — седем месеца след обявяването на пандемията, което е по-бързо от стандартните процедури за финансиране. Въпреки някои данни, че SURE е достигнал до милиони работници през най-тежкия период на кризата, неговият принос за предотвратяване на безработицата не може да бъде измерен напълно. Това се дължи отчасти на факта, че отражението на инструмента не може да бъде отделено от отражението на собствените схеми за подкрепа на държавите членки.

Иновативните правила на ЕС за SURE дават на държавите членки значителна свобода при избора за какво да използват средствата. Те също така не изискват от Комисията да извършва оценка дали системите за контрол на отделните държави са достатъчно солидни. В този контекст одиторите подчертават, че мерките в отговор на кризи, като например схемите за запазване на работни места, принципно са податливи на злоупотреби. В случая на SURE 18 от 19 държави са открили нередности и измами и са разследвали всички такива случаи, което е довело до връщането на неправомерно използвани средства в 13 държави. Комисията не е започнала собствени разследвания поради факта, че това е отговорност на държавите членки. В случай на установяване на злоупотреби, финансовият риск за бюджета на ЕС се намалява от факта, че държавите членки трябва да върнат заемите. ЕС обаче е изправен пред репутационен риск, ако мерките, финансирани от бюджета, се възприемат като податливи на измами.

Комисията изчислява, че държавите, използвали SURE, са спестили около 8,5 млрд. евро лихви благодарение на кредитния рейтинг AAA на ЕС. 86 % от тези икономии са реализирани в Италия, Испания, Румъния, Полша и Гърция.

Обща информация

SURE е временен инструмент, чийто срок на действие изтича през тази година. За да финансира заемите, Комисията заема средства на капиталовите пазари, като емитира облигации. Това е първият път, в който Комисията емитира социални облигации, при които се изискват положителни социални резултати. 27-те държави — членки на ЕС заедно гарантират 25 % от всички заеми по SURE — защитен механизъм в случай на неизпълнение от страна на някоя държава. Останалите 75 % са гарантирани от бюджета на ЕС. Комисията изчислява, че през 2020 г. по SURE са подпомогнати около 31,5 милиона души и 2,5 милиона фирми, както и че 9 милиона души са се възползвали от финансирани по SURE схеми за запазване на работни места през 2021 г.

Специален доклад 28/2022 „Подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) — финансирането по SURE е помогнало за запазване на работните места по време на кризата, свързана с COVID-19, но няма данни за цялостното му въздействие“ е публикуван на [уебсайта на ЕСП](#).

Контакт с пресслужбата

Пресслужба на ЕСП: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — Моб. тел. (+352) 691 551 502